

ADVIES Nr 03 / 2002 van 16 januari 2002.

O. Ref. : 10 / A / 2001 / 049 / 014

BETREFT : Ontwerp van koninklijk besluit tot regeling van de toegang tot de informatiegegevens en van het gebruik van het identificatienummer van het Rijksregister van de natuurlijke personen voor de wettelijke controles in kieszaken.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer,

Gelet op de wet van 8 december 1992 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, inzonderheid op artikel 29;

Gelet op de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, inzonderheid op de artikelen 5, eerste lid, en 8;

Gelet op het verzoek om advies van de Minister van Binnenlandse Zaken van 8 november 2001, ontvangen door de Commissie op 9 november 2001;

Gelet op het verslag van mevrouw N. LEPOIVRE;

Brengt op 16 januari 2002 volgend advies uit:

I. ONDERWERP VAN HET VERZOEK OM ADVIES

1. Het bij de Commissie ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt ertoe:
 - a) de Minister van Binnenlandse Zaken, de directeur-generaal van de Algemene Directie van de Wetgeving en van de Nationale Instellingen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken of de personen die zij aanwijzen;
 - b) de voorzitters van de hoofdbureaus van de kieskringen voor de verkiezing van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de collegehoofdbureaus voor de verkiezing van de Senaat of de personen die zij aanwijzen;

toegang te verlenen tot bepaalde gegevens van het Rijksregister van de natuurlijke personen alsook hen toe te staan het identificatienummer ervan te gebruiken.

II. DRAAGWIJDTE VAN HET ONTWERP VAN KONINKLIJK BESLUIT

2. Het ontwerp van koninklijk besluit omvat 6 artikelen.
 - 2.1. Krachtens artikel 1, eerste lid, en artikel 3 wordt aan bovengenoemde instanties en personen toegang verleend tot de gegevens bedoeld in artikel 3, eerste lid, 1°, 2° (enkel de geboortedatum), 3° tot 7° van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen alsook tot de wijzigingen aangebracht in deze gegevens en tot hun datum van uitwerking (artikel 3, tweede lid).
 - 2.2. Deze toegang wordt verleend om na te gaan of de kiezers die lijsten voordragen bij de verkiezingen voor de Kamer en de Senaat en de kandidaten bij deze verkiezingen voldoen aan de voorwaarden gesteld in het Kieswetboek.
 - 2.3. De toegang wordt slechts verleend voor de duur van de kiesverrichtingen (artikel 1, tweede lid).
 - 2.4. Overeenkomstig artikel 2 mogen de met toepassing van artikel 1 verkregen gegevens enkel worden gebruikt voor de bovenvermelde doeleinden en mogen zij niet worden meegedeeld aan derden.
 - 2.5. In het derde lid van artikel 1 en in artikel 3 worden op limitatieve wijze de instanties en ambtenaren bepaald die toegang hebben tot de gegevens en het identificatienummer mogen gebruiken.
 - 2.6. In artikel 4 worden de interne en externe gebruiksvoorwaarden van het identificatienummer omschreven.
 - 2.7. Overeenkomstig artikel 5 wordt bij aanvang van de kiesverrichtingen de lijst met personen die toegang hebben tot het Rijksregister en het identificatienummer mogen gebruiken, aan de Commissie toegezonden.

III. ONDERZOEK VAN HET VERZOEK

A Toepasselijke wetgeving

3.1. Conform de vaste rechtspraak van de Commissie moeten de toegang van de instanties belast met de wettelijke controles in kieszaken tot bepaalde gegevens van het Rijksregister alsook het gebruik van het identificatienummer worden onderzocht in het kader van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (hierna wet van 8 augustus 1983 genaamd) en van de wet van 8 december 1992 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens zoals gewijzigd bij de wet van 11 december 1998 (hierna wet van 8 december 1992 genaamd).

B. Wet van 8 augustus 1983

4.1. In de wet van 8 augustus 1983 worden de beperkingen bepaald met betrekking tot de personen en de instellingen aan wie machtiging kan worden verleend om het Rijksregister te raadplegen.

Die beperkingen hebben betrekking op de hoedanigheid van de instellingen en van de personen (zie in die zin artikel 5 van bovengenoemde wet).

4.2. In het kader van de wet van 8 augustus 1983 wordt om toegang verzocht op grond van artikel 5, eerste lid, en het gebruik van het identificatienummer op grond van artikel 8.

4.3. De Minister van Binnenlandse Zaken, het Ministerie van Binnenlandse Zaken, de voorzitters van de hoofdbureaus van de kieskringen en van de collegehoofdbureaus voor de verkiezing van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat zijn openbare overheden in de zin van artikel 5, eerste lid, van de wet van 8 augustus 1983. Aan hen kan bij koninklijk besluit dan ook toegang worden verleend tot de gegevens van het Rijksregister, zonder dat zij daartoe vooraf het advies van de Commissie moeten vragen.

Krachtens artikel 8 van de wet van 8 augustus 1983 is het advies van de Commissie evenwel noodzakelijk om dezelfde overheden te machtigen het identificatienummer te gebruiken.

C. Wet van 8 december 1992

5.1. De gegevens van het Rijksregister, met inbegrip van het identificatienummer, zijn persoonsgegevens in de zin van het nieuwe artikel 1, §1, van deze wet. Krachtens artikel 4 van dezelfde wet kunnen zij derhalve niet worden verwerkt op een manier die onverenigbaar is met de nader bepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden, waarvoor zij zijn verkregen. De gegevens moeten tevens toereikend, relevant en niet overmatig zijn ten opzichte van die doeleinden. Zij moeten ook juist zijn.

5.2. De Commissie moet dan ook onderzoeken of de doeleinden, waarvan de autoriteiten – belast met de wettelijke controles in kieszaken – de toegang vragen tot het Rijksregister, nader bepaald, uitdrukkelijk en gerechtvaardigd zijn. En zo ja, of de gegevens van het Rijksregister toereikend, relevant en niet overmatig zijn ten opzichte van die doeleinden.

5.3. Onderzoek van de doeleinden van het ontwerp van koninklijk besluit

5.3.1. Er wordt toegang tot de gegevens van het Rijksregister gevraagd om na te gaan of de kieslijsten voldoen aan de voorwaarden gesteld in het Kieswetboek (voordracht door een voldoende aantal kiezers, ...) en of de kandidaten op die lijsten voldoen aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden gesteld in het kieswetboek (artikel 1, eerste lid, van het ontwerp van koninklijk besluit).

5.3.2. Verantwoording

In het verslag aan de Koning wordt gesteld dat de voorzitters van de hoofdbureaus van de kieskringen en van de collegehoofdbureaus, overeenkomstig de artikelen 115, 116, 117bis en 118, moeten nagaan of is voldaan aan de wettelijke voorwaarden bepaald in het Kieswetboek.

5.3.3. Standpunt van de Commissie

Dit verzoek om toegang tot de gegevens van het Rijksregister is gegrond op de in het Kieswetboek bepaalde verplichting om zich te vergewissen van de juistheid van de persoonsgegevens van elke kiezer die een lijst ondertekent en van elke kandidaat.

Die doeleinden zijn nader bepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd en beantwoorden dan ook aan het finaliteitscriterium zoals omschreven in artikel 4, §1, 2° van de wet van 8 december 1992.

5.4. Onderzoek van het proportionaliteitscriterium

5.4.1. Krachtens artikel 4, §1, 3° en 4° van de wet van 8 december 1992 moet de Commissie tevens nagaan of de gegevens van het Rijksregister waartoe toegang wordt gevraagd, juist, toereikend, relevant en niet overmatig zijn ten opzichte van de doeleinden waarvoor zij worden meegegeed.

5.4.2. Gegevens waarvoor toegang wordt gevraagd

De Commissie stelt vast dat krachtens het ontwerp van koninklijk besluit toegang wordt verleend tot de gegevens opgesomd in artikel 3, eerste lid, 1°, 2° (enkel de geboortedatum), 3° tot 7° en tweede lid van de wet van 8 augustus 1983, alsook tot de wijzigingen aangebracht in deze gegevens en tot hun datum van uitwerking (artikel 3, tweede lid, van de wet van 8 augustus 1983).

5.4.2.1. Verantwoording

In het verslag aan de Koning, dat als bijlage bij het ontwerp gaat, worden de redenen die de toegang tot elk van deze gegevens verantwoorden, op gedetailleerde wijze uiteengezet.

De redenen waarvoor toegang tot hun historiek wordt gevraagd, worden op geen enkele manier verantwoord. Uit een telefonisch onderhoud met de bevoegde ambtenaar van het Ministerie van Binnenlandse Zaken blijkt dat het ministerie eigenlijk geen toegang tot de historiek van de gegevens van het Rijksregister nodig heeft.

5.4.2.2. Standpunt van de Commissie

5.4.2.2.1. Naam en voornamen, geboortedatum, geslacht, nationaliteit, verblijfplaats en plaats en datum van overlijden zijn gegevens welke nodig zijn om na te gaan of de personen die kieslijsten indienen kiesgerechtigd zijn en of de kandidaten voldoen aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden gesteld in het Kieswetboek.

Dankzij deze gegevens kan een persoon met zekerheid worden geïdentificeerd, waardoor verwarring tussen personen met dezelfde naam wordt voorkomen.

De Commissie heeft geen enkele opmerking in verband met de toegang tot deze gegevens.

Het is trouwens ontegenzeggelijk van algemeen belang dat de openbare overheden belast met wettelijke opdrachten, beschikken over de middelen om zich te vergewissen van de juistheid van de persoonsgegevens van de kiezers die een lijst voordragen en van de kandidaten.

5.4.2.2.2. De Commissie stelt vast dat het ontwerp van koninklijk besluit ook voorziet in een toegang tot de informatie betreffende het beroep (gegeven bedoeld in artikel 3, eerste lid, 7° van de wet van 8 augustus 1983).

Het gegeven met betrekking tot het beroep zoals vermeld in het Rijksregister is weinig betrouwbaar aangezien er geen wettelijke verplichting bestaat om de gemeentelijke overheden in kennis te stellen van een verandering van beroep. Het zijn evenwel de gemeenten die deze gegevens aan het Rijksregister verstrekken.

Aangezien de in het Rijksregister vermelde gegevens omtrent het beroep geen precieze gegevens zijn, zoals krachtens artikel 4, §1, 4° van de wet van 8 december 1992 is vereist om te kunnen worden verwerkt, is het niet wenselijk de instanties belast met de wettelijke controles in kieszaken daartoe toegang te verlenen.

5.5. Duur van de toegang

5.5.1. De toegang tot de gegevens van het Rijksregister wordt gevraagd voor de duur van de kiesverrichtingen, te weten vanaf de 23ste dag voor de stemming tot de dag waarop de bevoegde bestuurslichamen de verkiezingen geldig verklaren.

5.5.2. De Commissie is van oordeel dat deze in de tijd beperkte toegang beantwoordt aan het proportionaliteitsbeginsel.

6. Gebruik van het identificatienummer van het Rijksregister

6.1. Zoals reeds gesteld strekt artikel 3 van het ontwerp van koninklijk besluit ertoe de instanties belast met de wettelijke controles in kieszaken te machtigen het identificatienummer van de personen in het Rijksregister van de natuurlijke personen te gebruiken.

In artikel 4 van het ontwerp van koninklijk besluit wordt de draagwijdte van deze machtiging bepaald.

6.2. Verantwoording

In het verslag aan de Koning wordt ter verantwoording van het gebruik van het identificatienummer aangevoerd dat de kandidaten bij de verkiezingen exact moeten kunnen worden geïdentificeerd.

6.3. Standpunt van de Commissie

De uitleg die in het verslag aan de Koning wordt gegeven om het gebruik van het identificatienummer van de natuurlijke personen te verantwoorden, is irrelevant.

De persoonsgegevens van de kandidaten, die aan de hand van de andere gegevens in het Rijksregister werden geverifieerd (naam, voornamen, geboortedatum,... (zie punt 5.4.2.), volstaan immers om hen precies en bijgevolg zonder gevaar voor naamsverwarring te identificeren.

Bij gebrek aan meer overtuigende argumenten vanwege het ministerie van Binnenlandse Zaken met betrekking tot het werkelijke belang en tot het voorgenomen gebruik van het identificatienummer van het Rijksregister, brengt de Commissie een negatief advies uit over dit verzoek tot gebruik ervan.

De Commissie is bereid haar mening te herzien indien het ministerie van Binnenlandse Zaken zijn verzoek beter toelicht.

IV. PERSONEN GEMACHTIGD OM TOEGANG TE HEBBEN TOT DE GEGEVENS VAN HET RIJKSREGISTER

7.1. Krachtens artikel 1, derde lid, van het ontwerp krijgen volgende personen toegang tot de gegevens van het Rijksregister:

- de minister van Binnenlandse Zaken;
- de directeur-generaal van de Algemene Directie van de Wetgeving en van de Nationale Instellingen;
- de voorzitters van de hoofdbureaus van de kieskringen en van de collegehoofdbureaus voor de verkiezing van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat;
- de personen die bovenvermelde instanties aanwijzen.

7.2. Het zeer beperkt aantal personen die gemachtigd zijn toegang te hebben tot het Rijksregister strookt met de herhaaldelijk geuite bezorgdheid van de Commissie, om het risico van verspreiding van de gegevens te beperken.

7.3. Het ontwerp voorziet ook dat de lijst van deze personen, met vermelding van hun titel en hun ambt, wordt opgesteld bij aanvang van de kiesverrichtingen en wordt toegezonden aan de Commissie (artikel 5 van het ontwerp).

De Commissie verkiest dat deze lijst haar niet wordt toegezonden maar enkel ter beschikking van de Commissie wordt gehouden.

7.4. De Commissie heeft in dit verband geen enkele opmerking.

V. VEILIGHEIDSMATREGELEN

8. De Commissie betreurt evenwel dat, teneinde tegemoet te komen aan de bezorgdheid die zij in voorgaande adviezen verscheidene malen heeft geuit, de personen die toegang hebben tot het Rijksregister en het identificatienummer ervan mogen gebruiken, geen verklaring afleggen waarin zij zich ertoe verbinden het vertrouwelijke karakter te vrijwaren van de gegevens waartoe zij toegang hebben.

OM DIE REDENEN,

1. brengt de Commissie een ongunstig advies uit over het gebruik van het identificatienummer van het Rijksregister voor wettelijke controles in kieszaken.

2. Voor het overige en onder voorbehoud van de opmerkingen betreffende de toegang brengt de Commissie met betrekking tot

- het gegeven "beroep";
- de historiek van de gegevens van het Rijksregister,

een gunstig advies uit over de toegang tot de gegevens van het Rijksregister bedoeld in artikel 1 van het ontwerp van koninklijk besluit.

Voor de secretaris,
wettig verhinderd,

De voorzitter,

(get.) D. GHEUDE,
adviseur

(get.) P. THOMAS.